

Těla z mrtvých vzkříšení

Původ materiálu

Marta Sedláčková

Pořadí v lekci

44

Téma

Naše budoucnost je v Božích rukou. Můžeme se spolehnout na to, že jako Bůh vzkřísil Ježíše, vzkřísí i nás.

Cíle

- Děti uslyší a zažijí, že Bůh nás zná každého jménem a nikdo a nikdy se mu neztratí.
 - Děti uslyší o tom, že Ježíše budeme následovat i ve vzkříšení. Všimnou si souvislostí biblických a vlastních příběhů.
 - Děti hledají v textech (biblických a písňových) a obrazech osobní naději.
-

Pro učitele

Biblický text: Iz 43,1–5; 1Kor 15,20–22 + další biblické texty viz práce se staršími dětmi

Poznámky k textu

K výpovědi

V této výpovědi se jedná o naši osobní budoucnost — v co mohu doufat? Co se mnou bude, až můj pozemský život v podobě, jaké ho znám, skončí? Starý zákon je v tomto velice zdrženlivý, rozhodně nezná nějakou podobu nesmrtelnosti stvoření, ale nepracuje ani s rozvinutými představami toho, co bude po smrti. Vůči smrti je každý sám o sobě bez šance, jedinou záchranou je příklon Hospodina k člověku, jeho věrnost, on je Pán nad životem i smrtí (viz např. Jb 19,25nn; Ž 73, 23nn). Pro starozákonní svědky platí více než smrt Hospodinova zaslíbení, která otevírají budoucnost (např. Abraham kupuje v zaslíbené zemi hrob pro Sárů (Gn 23) nebo Mojžíšovi stačí výhled do zaslíbené země (Nu 27,12; Dt 34). Nový zákon v této zdrženlivosti navazuje, nezavádí pojem čehosi nesmrtelného, co by bylo

v člověku samotném. Avšak je tu událost Kristova vzkříšení, která „mění situaci“. Apoštolové přinášejí svědectví o Boží věrnosti, která vydrží a nese i ve smrti. O novém počátku třetího dne.

V Krédu jsme už slyšeli o budoucnosti (přijde soudit živé i mrtvé) i o vzkříšení (třetího dne vstal z mrtvých) — obojí se týká Ježíše Krista. Ve třetím článku Kréda jde výrazněji o náš osobní příběh. Ježíšovo vzkříšení je „prvotním zážehem v řetězové reakci“ — to, že byl Ježíš vzkříšen, se týká všech, jejich osobního osudu ve smrti — *Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze ?lov?ka, tak i zmrtvýchvstání.* (1Kor 15,20n)

Spása se týká celku — nebe i země, „duše“ i „tělo“. Člověk je vůbec v biblickém svědectví vnímán jako jednota — i tam, kde se mluví o „tělu“, jde o celého člověka i s jeho duševními pochody, stejně tak tam, kde se mluví o „duši živé“, jde opět o celostné vnímání lidské bytosti i s jejím tělem. Nicejsko-cařihradské vyznání v tomto bodě říká: „věřím vzkříšení mrtvých“ a tak je v dnešní době v této výpovědi méně zavádějící, protože hovoří o člověku jako celku.

Na rozdíl od různých jiných náboženských směrů i křesťanských herezí **Bible nezná dualismus**, který by jednu část člověka povyšoval nad druhou, že by část člověka byla dobrá (a tedy „přežila“ smrt) a jiná část špatná. Všechno, co je součástí lidské bytosti, padá pod tíhou hříchu, zároveň je tu pro všechny stránky člověka naděje. V této výpovědi Kréda se tedy nevyvyšuje ani tělo.

Řecký jazyk má pro tělo dva výrazy — *sóma* (tělo) a *sarx* (maso). *Sóma* znamená to tělesné, přirozené, stvořitelským podmínkám podléhající; *sarx* spíše popisuje situaci člověka v odcizení, následek vzdoru vůči Bohu. Pavel píše, že *sarx* nemůže mít podíl na království Božím (1Kor 15,20). A přesto je v Krédu použit právě výraz *sarx*. Krédo zde totiž navazuje spíše na evangelistu Jana (než na Pavla), který v J 1,14 píše „slovo se stalo tělem — masem, *sarx*“ — **Bůh se ztotožnil s porušeným „masem“**, s padlým člověkem. Stejně tak vzkříšení patří právě tomuto porušenému „normálnímu případu“.

Vzkříšení je osobní a dialogické — **jsme povoláni Bohem „svým jménem“** (Iz 43,1).

I v hodině své smrti se mne Bůh týká a já se týkám Boha. Bible má pro vztah dvou stran oblíbený výraz — smlouva. Z Boží strany je to smlouva dodržovaná, pevná a nezná hranice smrti. Tak mohou být za živé v Bohu označeni Abraham, Izák i Jákob. I my patříme do takové osobní smlouvy s Bohem. Nerozptýlíme se v jedné velké blaženosti, nirváně. (Toto osobní povolání není nějaký bezbřehý individualismus — své jedinečné místo máme jako součást Božího lidu, se kterým Hospodin uzavřel smlouvu, jako pokřtění v Krista.)

Jak to bude vypadat, takové otázky jsou tu od začátku: „Jak vstanou mrtví? V jakém těle přijdou?“ (1Kor 15, 35) — jde totiž o naši identitu — bude to vypadat tak nějak podobně, jako teď, jenom lepší? (viz Mt 22,23–30) A nebo to bude něco tak jiného, že se nepoznáme, že nás nebude nic připomínat? Ani jedna cesta není biblickým řešením. Jde o nás osobně (viz výše — budu to JÁ), ale nastane zásadní proměna. Apoštol Pavel o tom mluví v 1Kor 15, 42nn. Je to Duch Boží, kdo nás vzkřísí a promění (Ř 8,11), naše tělo tedy bude „duchovní“ (pojem je ovšem dnes zavádějící, neb vzbuzuje asociace čehosi průhledného a vznášejícího se). Tělo (tzn. člověk jako celek) bude proměněno — **totiž připodobněno Kristu**. *(První ?lov?k byl z prachu zem?, druhý ?lov?k z nebe. Jaký byl ten pozemský, takoví jsou i ostatní na zemi, a jaký je ten nebeský, takoví i ostatní v nebesích. A jako jsme nesli podobu pozemského, tak ponese i podobu nebeského.)* (1Kor 15,47–49) Vzkříšení je něco stěží představitelného, máme-li jen řeč a představivost tohoto světa. Obrazně řečeno, teď jako bychom žili v kresleném filmu, na ploše, a měli popisovat trojrozměrnost, prostor. Dostáváme se na hranici toho, o čem je možno mluvit, mluvíme vlastně v šifrách, obrazech, představách.

Podstatné i pro výklad dětem je, že žijeme ve smlouvě s Bohem, která se týká každého osobně v jeho celistvosti. Naše budoucnost je svázána s Pánem Ježíšem Kristem — i ve smrti i v tom, co po ní bude následovat. Jako v nebi — tak i na zemi — jako to bylo s Ježíšem — tak to bude i s námi.

K příběhu

K této výpovědi Kréda se nevztahuje primárně nějaký známý příběh v bibli, tak jako to bylo snadné u Ježíšova narození, atd. O vzkříšení našich osob se mluví poměrně hodně, ale jsou to dopisy a vyznání apoštolů. V naší práci s dětmi spíš skrze texty modelujeme nějakou situaci, stav, vnímáme pocity, zážitky. Sdílíme lásku, naději a víru. V posledních dvou výpovědích Kréda jsme totiž na hranici vyslovitelného. Nahlížíme za oponu, kterou poodhrnul Ježíš ve svém zmrtvýchvstání.

Pro práci s předškoláky jsme proto vybrali text z **Izajáše 43 kap., 1–5 verš**.

Věříme, že se skrze Ježíše Krista vztahuje i na nás. Text nás ujišťuje, že přes všechno číhající nebezpečí jsme obejmuti Boží láskou. Vody, řeky, proud, oheň, plamen — to je všechno život ohrožující, život beroucí, ale nic nás nestrhne ani nevytrhne z Boží náruče. Podobné ujištění nacházíme v Ř 8,38n nebo v žalmu 23. Důležité v tomto textu bylo, že je zde individuální oslovení jménem — nejsme jen do počtu, ale obrazně řečeno — Bůh nám říká křestním jménem a jde mu o nás konkrétně.

Pro mladší děti je připomenut příběh Ježíšova pohřbu a vzkříšení. Jako obraz pro naše vzkříšení je převyprávěn obraz z **1Kor 15,20–22**. Opět je volen pro přiměřenou názornost a především proto, že je tady velmi zřetelně ukázáno, že Ježíšovo zmrtvýchvstání předznamenává to naše. Jen na tom můžeme zakládat svou víru a naději. O podobě vzkříšení mluví Pavel v obrazech („duchovní tělo“). Mluvit o tom všem je složité, na většinu otázek zní odpověď „nevíme“, ale Pavel nám ukazuje určité meze, ve kterých se má naše přemýšlení odehrávat.

Úskalí

Výpovědi

Důležité je vyhnout se extrémům — dualismu duše a těla a lidovým představám, jak dušička odchází do nebička; a příliš masivním představám — vstávajících mrtvol (takové představy u dětí podporuje zábavní průmysl s hororovými filmy) nebo krásných lidí u potůčku s beránkem na klíně, jak to známe z plakátů jehovistů.

Příběhu

Vybrané texty nejsou příběhy s dějem. Ten děj musíme dodat svým životem, svědectvím učitelů a přiblížením se životu a starostem dětí. Jsou to však velmi silné texty, které mohou v dětech rezonovat a mohou je provázet. Není od věci se nějakou část s dětmi naučit nazpaměť.

Odkazy

Lochman, Jan Milíč: *Krédo: základy ekumenické dogmatiky*. Praha: Kalich, 1996.

Kolář, Ondřej: Kde jsou Naši zesnulí. *Český bratr* 2013/11.

Ratzinger, Joseph: *Úvod do křesťanství*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007. (Vzkříšení jako „dialogická nesmrtelnost“, na tento termín odkazuje i O. Kolář v článku.)

Gaarder, Jostein: *Jako v zrcadle, jen v hádance*. Praha: Albatros, 1999. (Kniha pro dospívající děti — filosofující příběh o umírající dívce, která se se svou smrtí vyrovnává. Zaujala mě v ní představa duchovního [proměněného] světa jako světa mnohokrát „hmotnějšího“, skutečnějšího než je ten náš. To náš svět je průsvitný, to co přichází, je mnohem pevnější [proto dívka a průvodcem andělem prochází dveřmi, vidí věci, které z postele vidět nemůže atd.]

Pro děti

Pro předškolní děti

Na základě textu z Iz 43,1–5. V práci s dětmi nemluvíme přímo o vzkříšení, ale mluvíme o tom, že se Bohu nikdo nikdy neztratí, smrt zmiňujeme, ale ne primárně. Chceme se vyhnout masivním představám o vstávajících mrtvolách.

Ptejte se:

Kde všude se může člověk ztratit? Zabloudit? (V lese, ve městě, v obchodním domě, mezi mnoha lidmi, na trhu, na festivalu, v bludišti atd.)

Zabloudili jste někdy, ztratili jste se? Jaké to (asi) je?

Jak jste se cítili, na co jste mysleli? Čeho jste se báli, co vás ohrožovalo? (Resp. Co takový ztracený člověk cítí, na co myslí?)

Shrňte:

Když se člověk ztratí — a to se může stát kdekoliv — v obchodě, v lese, dokonce i v kostele mezi lidmi, má člověk strach (doplňte podle výpovědí dětí), že je ztracený a že ho nikdo nenajde.

Ptejte se:

Co je důležité vědět, aby se člověk zas našel? Nebo aby se vůbec neztratil? (*Nechte odpovídat d?ti, ale nakonec shr?te a dopl?te.*)

Shrňte:

Je velmi důležité znát své jméno a vědět, s kým tam jsem. Taky ten, kdo tam je s námi — rodiče, paní učitelka — nesmí zapomenout na nás a na naše jméno. Můžeme na sebe zavolat, poprosit někoho, aby zavolał telefonem, v obchodě vyhlásit rozhlasem, atd.

Maminka na nás určitě nikdy nezapomene, nechala by nás někde v lese/obchodě, bude nás hledat, atd. Když se známe, zase se najdeme. Je důležité vědět, že o nás někdo ví, i když si připadáme ztracení.

Varianty

- Můžete začít vyprávěním příběhu podle vlastních zkušeností, třeba podobný našemu: Když jsme byli na slavnosti Bible kralické, báli jsme se, že se nám děti ztratí mezi mnoha lidmi. Proto jsme dali dětem na ruku pásku, kde bylo napsáno, jak se jmenují, že tu jsou s námi a telefonní číslo. Pak už jsme neměli strach ani my, ani děti. Věděli jsme, že patříme k sobě, a můžeme se na to spolehnout, a i kdyby si děti strachy nemohly vzpomenout, mají náramek se jménem a telefonním číslem. A i kdybychom se vzdálili, zase se najdeme.
- Máte-li doma takový „náramek proti ztracení“ (např.: www.infoband.cz) vezměte ho dětem na ukázkou, od něj začněte. — Víte, k čemu to je?

Ptejte se:

Mohou se ztratit i dospělí? Mají také strach? Z čeho? Shrňte, variujte podle toho, o čem jste s dětmi mluvili:

I dospělí se někdy bojí, mají strach, že se ztratí, že budou sami. Někdy mají strach z nepříjemných věcí, nemocí. A mají také možná strach z toho, že umřou. Že se po smrti člověk ztratí, nikdo si na něj nevzpomene, stane se jenom prachem. Možná máte podobný strach i vy.

Pán Bůh nám — dětem i dospělým — ale říká: Neboj se, mně se nikdo (*zd?razn?te*) nikdy (*zd?razn?te*) neztratí, já každého znám jménem, znám tebe... a tebe... (*dopl?ujte jména, nezapome?te nakonec na sebe*) na nikoho nezapomenu. Vím o každém.

Ted' vám přečtu, co se o tom píše v Bibli. (Další možnosti viz varianty.) Položte hlavy na stůl, příp. sedněte si do kruhu a chyťte se za ruce, zavřete oči a poslechněte si ještě jednou, co nám Bůh vzkazuje, co můžeme nosit v našem srdci jako takový náramek proti ztracení, strachu, a proti smrti.

Podle Iz 43,1–5 parafráze, doplněno o motiv z žalmu 23 (*jde o slavnostní p?ednes, vyzkoušejte si p?edem, jak vám to p?jde, m?žete zkrátit nebo rozší?it, neodbývejte slavnostnost a vážnost*):

Toto ti říká Hospodin, tvůj stvořitel, ten který tě vytvořil a zná tě:

„Neboj se, patříš mi, povolal jsem tě tvým jménem, jsi můj. (*Dopl?ujte jména d?tí: Ani?ko, jsi moje. Martínku, jsi m?j. M?žete se jich zlehka dotknout na hlav? ?i rameni.*) Nikdy se mi neztratíš:

Půjdeš-li přes vody, já budu s tebou, půjdeš-li přes řeky, nestrhne tě proud, půjdeš-li ohněm, nespálíš se, plamen tě nepopálí. *(Můžete doplnit o d?tské obavy, které zazn?ly.)*
I kdybys šel tmavým údolím, kde na tebe číhají nepřátelé a smrt a nakonec tě přemohli, neboj se, to není konec. Protože já jsem tvůj Bůh, ten, který je stále s tebou. Jsi v očích mých tak drahý, vzácný, mám tě rád nade všechno. Neboj se, já budu s tebou.“

Varianty

Pokud radši vyrábíte, nebo z jiného důvodu (neposednost dětí, to, že se necítíte na přednes zaslíbení-požehnání, atd.), vyrobte si s dětmi z tvrdšího papíru náramky — na proužek papíru široký asi 2 cm napište (natiskněte) slova: BŮH ŘÍKÁ: JSI MOJE, var. JSI MŮJ, — v předpokládaném počtu, v nedělce doplňte jména podle přítomných dětí, nechte děti vybarvit, nebo nalepit samolepky. Podle velikosti zápěstí dětí slepte izolepou nebo scvakněte sešívačkou. Trvanlivější a dražší varianta, spíše pro starší — navlékací korálky s písmenky, které seženete nejsnáze přes internetové obchody, event. v galanterii atd., nápis můžete zkrátit, např. Boží dítě.

Zakončit můžete také zpěvem písně Bůh je náš Pán a Král (Dodatek 607), první dvě sloky — v druhé sloce je text „nikdo se mu neztratí“. Můžete tímto zpěvem nedělku zahájit i zakončit, dají se zpívat první dvě sloky + opět první.

Pomůcky: náramek proti ztracení; papírové „náramky“, pastelky, izolepa, případně sešívačka, nůžky, event. korálky s písmenky, tenký provázek nebo kůže.

Pro mladší děti

Máte-li kolem kostela hřbitov, pokud to jde, projděte se po hřbitově nebo můžete dnešní hodinu celou strávit na hřbitově. Stačí projít, upozornit, aby děti byly potichu, snažte se moc nemluvit. Možná vás děti upozorní na jejich rodinný hrob, můžete upozornit i vy je. Je-li to obtížně proveditelné, mějte k dispozici obrázky různých hřbitovů (na internetu najdete obrázků mnoho, vybírejte různé, zcela se vyhněte se strašidelným obrázkům, hřbitovy mohou působit vesele i smutně — barevné květiny, sochy plačících andělů, lesní hřbitovy, vyberte obrázek s lidmi, kteří hřbitovem jdou atd.)

Po procházce nebo po prohlížení obrázků se ptejte:

Jak jste se na hřbitově cítili? Proč? (U obrázků: Který se vám nejvíce líbí? Proč?)

Co se na hřbitově dělá? Je to smutné nebo veselé místo? Proč?

Můžete i rozšířit uvažování dále: Co je na hřbitově smutné, co nadějně, veselé? Proč lidé chodí na hřbitov, ke hrobům?

(Možná vám dále budou vyprávět, jak byly na pohřbu nebo nějaký viděl, je to dobrá situace, kdy je možno takové prožitky sdílet, ovšem v dnešní době není úst dále na pohřeb úplně obvyklá. Můžete je ke sdílení povzbudit.

V této chvíli budete pravděpodobně mít od dále nějaké jejich úvahy a budete vidět, co si představují, jak vnímají hřbitov, konečnost života, jestli o tom přemýšlely.)

Vyprávějte podle naznačeného schématu, navazujte na to, co děti říkaly:

Každý člověk jednou zemře. Přestane dýchat, takový, jaký byl, už nikdy nebude. Jeho rodina a přátelé udělají pohřeb a přijdou se s ním rozloučit. Pohřbí ho na hřbitově jako je ten náš. I my takhle jednou někoho pohřbíme a nakonec pohřbí i nás. Pak chodí lidé na ten hřbitov třeba vzpomínat. Je jim smutno, občas pláčou.

Ale počkat, to mi připomíná jeden příběh z Bible — tam taky přišli přátelé na hřbitov, aby ještě dokončili pohřeb, aby zavzpomínali, plakali a byli smutní... Vzpomínáte si? *(Nechte dále vzpomenout.)* Povíдали jsme si před pár týdnů o tom, jak zemřel Ježíš. Jak jeho tělo Josef a Nikodém pohřbili. Taky jsme slyšeli, jak Marie Magdalena přišla na hřbitov, aby na Ježíše vzpomínala, možná taky přinesla květiny. Ty naše příběhy jsou tak podobné tomu, co zažívali učedníci Pána Ježíše! Pohřbíváme, a chodíme na hřbitov vzpomínat.

Jenže — skončil Ježíšův příběh u hrobu, na hřbitově? *(Prostor pro odpověď.)* Věříme, že Ježíš je živý — podivuhodným způsobem se setkal s učedníky, s Marií, s Tomášem, podivuhodně se setkává i s námi — v příbězích Bible, ve večeři Páně. Jeho příběh pokračuje dále.

Jak to tedy bude s námi? Skončí náš příběh na hřbitově? Tak se neptáme jen my, tak se ptali Ježíšovi učedníci od samého počátku. Jak to bude dál? Máme naději?

Apoštol Pavel, který měl mezi křesťany velkou autoritu, pro to měl takový obraz, příběh. Když se křesťané hádali, jak že je to se vzkříšením Ježíše a jestli se jich to také týká, pověděl jim toto:

Na začátku, v ráji, se první člověk Adam rozhodl, že si bude dělat věci po svém, klidně i proti Bohu. Hodně věcí se tenkrát pokazilo, Adam i s Evou museli odejít z ráje. Prostě se to s námi táhne, s Bohem už nikdo nemluvil tváří v tvář, pořád si děláme věci po svém, na Boha se neohlížíme. I smrt je najednou zlá, bojíme se jí. Jako by ten Adam smrt vypustil z řetězu, do světa, teď tu dělá paseku jako vzteklý pes. Všichni umírají.

Ale pak přišel náš Pán, Ježíš Kristus. On je takový nový Adam, nový člověk. Ten opět mluvil s Bohem tváří v tvář. Dělal všechno podle toho, co si Bůh přeje. Proto zvítězil i nad smrtí. Nad ním nemohla vyhrát. Vstal z mrtvých. A to je, jako by prorazil zeď, která nás držela v království smrti, jako by znovu spoutal smrt, vyrazil jí z ruky její zbraň. S Ježíšem přišlo do světa zmrtvýchvstání. Ted' má každý naději, že bude také vzkříšen, týká se to každého. Proto vyznáváme: Věříme, že nastane vzkříšení mrtvých.

A jak to bude vypadat, jak budeme vypadat? To křesťany taky zajímalo. A Pavel jim řekl: Bude to něco zcela jiného, než známe ted', skoro se to nedá popsat. Ale taky víme, že to budeme my, že nesplyneme s ostatními nebo přírodou. Budeme to my, ale docela proměnění. Máme naději, protože Ježíš je náš Pán a my ho následujeme.

Zazpívejte na závěr velikonoční píseň — v mnoha najdete motiv „vzkříšení pro nás“ — „Všem Pán chce život darovat, aleluja.“ (Dodatek 663), „Ó živý Pane Ježíši... mocí tvou smí hrob nás všech mít kámen odvalen!“ (Dodatek 665).

Můžete pustit nějakou velikonoční skladbu — např. Bud' tobě sláva, ve vícehlasu je monumentální.

Pomůcky: obrázky hřbitovů, zpěvníky, nahrávka velikonoční skladby.

Pro starší děti

Výklad uveďte jednoduchým představením tématu. Zde musíte zapojit i svoje svědectví — mluvte o tom, co je pro vás na víře ve vzkříšení mrtvých důležité. Připomeňte dospívajícím, že někdy se můžou slova z Bible nebo slova Kréda jevit jen jako prázdná slova. Jsou ale situace, kdy jsme (byli jsme, budeme) smutní, kdy se nás dotkne smrt našich blízkých (nebo — setkali jsme se s někým, kdo prožíval takovou ztrátu), a pak potřebujeme povzbudit a potěšit. Potřebujeme načerpat z víry v vzkříšeného Ježíše Krista.

Nabídněte dětem různé biblické texty, texty písní a obrázky, které by mohly je nebo někoho dalšího povzbudit tehdy, když bude smutný ze smrti blízkého člověka.

Dětem rozdejte tvrdší papíry, které si složí na půlku jako desky (můžete je procvaknout děrovačkou a po skončení práce svázat mašlí nebo provázkem). Vyzvěte je, aby vytvořili do těchto desek povzbuzující a potěšující koláž, dopis, přání, obraz. Nechte je svobodně vybrat, jak, co a pro koho budou tvořit. Kdo chce, může popsat, co vytvořil, co si vybral a třeba proč. Desky si mohou nechat pro sebe, až ta chvíle přijde, nebo dát přání někomu, kdo ho potřebuje hned.

Texty z Písma, texty písní a obrázky; přidejte vlastní.

Texty např.: Iz 43,1–5; Ž 16,10; Jb 19, 25nn; Ř 8,9–11; 1Kor 15,54 b–55; J 3,16 atd.

Písně: Velikonoční z EZ — Bud' tobě sláva 346, Vstať jest této chvíle 335, Kristovo vzkříšení 339, Halleluja 663, Už svítlo jitro nedělní 665, atd. Svítá — A pak 1, Kristus je má síla 166. Dejte k dispozici zpěvníky.

Obrázky např.: Ivan Steiger, *Bible v obrazech*, str. 74, 247, 253, Zpěvník *Halleluja Amen* — strany 25, 59, 151, 167, 169, 171 a další, které symbolizují důvěru v Boha, smlouvu s Bohem, nebo např. ikony Ježíšova vzkříšení a obrazy starých mistrů. Podle uvážení další obrázky např. přírody.

Pomůcky: tvrdé papíry, kopie obrázků/pohlednice nebo kopírka k dispozici, vytištěné texty, bible, zpěvníky, tužky, pastelky, nůžky, lepidlo, děrovačka, provázek, atd.

Přesah

- J. M. Lochman říká: „Zaslíbení překonané smrti, které se naplnilo již ve velikonoční události, uvádí už dnes poměry smrti do pohybu — ve vzpouře proti nim, v úsilí o jejich proměnu.“ A poukazuje na to, že víra ve vzkříšení má své důsledky. Domyslete — jak ovlivní víra ve vzkříšení pohled na nerovnost lidí, na útisk a vládu smrti mezi lidmi, na oslavování smrti, přílišnou odevzdanost smrti („všichni tam jednou musíme“), na prodlužovaný život na přístrojích, na nedůstojné umírání?
- Švýcarský básník a farář Kurt Marti napsal básně, které vyšly pod názvem „Leichenreden“, jsou to básnické (volně přeloženo) „řeči nad rakví“. Část z nich je přeložena v českém výboru jeho prací *Něha a bolest* (Marti, Kurt: *Něha a bolest*. Praha: Církev československá husitská, 2001). Velmi inspirativní jsou právě v dosahu víry ve vzkříšení do všedního současného života.

Liturgie

Rituál

Na úvod jednotlivých hodin můžete společně s dětmi recitovat:

Věřím v Boha Otce, který nás stvořil, věřím v jeho Syna, který nás zachránil, věřím v Ducha

svatého, který nás proměňuje.

Nebo (podle refrénu Svítá 372):

Víru nám dej, co úskalí zdolává, k doufání měj, když prchá z nás odvaha, lásku rozdávej.

Biblický text k zapamatování

Smrt je pohlcena, Bůh zvíťazil! (1Kor 15,54b)

Okénko do bohoslužeb

Po dohodě s učiteli zazpívejte s dětmi ještě v bohoslužbách 2 sloky písně 607 Bůh je náš Pán a Král. Můžete se ptát dětí, zda se cítily někdy ztracené, zda se ztratily. Zpívali jsme, že Pánu Bohu se nikdo neztratí. Co to znamená pro náš život, o tom si budete povídat v nedělce. Nebo - po domluvě s učiteli - můžete hovor o hřbitovech (vyprávění pro školní děti) přenést ještě do bohoslužeb. Pokud se děti vrací do bohoslužeb, mohou přečíst parafrázi Iz 43 + Ž 23 v bohoslužbách jako poslání (zaslíbení).

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti, že se ti nikdo neztratí, ani ve smrti. Děkujeme, že nás vzkřísíš, že nás proměníš a že budeme spolu mluvit tváří v tvář. Děkujeme ti za Ježíše, který tuhle cestu pro nás připravil. Amen.

Odkaz na píseň

[Rok za rokem, roky, léta jdou](#)

[A pak jsi šel \(SV1\)](#)

[Chválu, dík všichni vzdejme Pánu, on je cestou](#)

[Úžasná láska \(SV108\)](#)

[Kristus je má síla i spasení](#)

[Někdo mně vede za ruku \(SV210\)](#)

[Bůh je náš Pán a Král, zpívejme mu píseň chval](#)

[Z přetěžkého kříže, který nesl Pán](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Krédo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Izajáš 43,1–5](#)

[1 Korinským 15,20–22](#)